Катерина ТУРЧИНА,
магістр освітніх і педагогічних наук,
асистент кафедри педагогіки
Бердянського державного педагогічного університету
(м. Запоріжжя);
ФОП, корекційний педагог,
репетиторка англійської та польської мов (м. Івано-Франківськ)
e-mail: katerynapedagog12s200108z@gmail.com

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РОБОТИ З УЧНЯМИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНІМИ ПОТРЕБАМИ

Одним із пріоритетних напрямів сучасної педагогічної освіти є інклюзивне навчання, що зумовлено тенденцією до збільшення кількості учнів із труднощами в навчанні. Саме тому останнім часом спостерігається значний інтерес абітурієнтів до педагогічних спеціальностей, пов'язаних із роботою в інклюзивному середовищі. Викладачі закладів вищої освіти (ЗВО) мають не лише роз'яснювати студентам сутність інклюзивної освіти, а й формувати чітке та сучасне розуміння інклюзивних підходів до навчання дітей з особливими освітніми потребами (ООП).

Професійна компетентність учителя в інклюзивному освітньому середовищі передбачає: стресостійкість, готовність до емоційно складних ситуацій та швидкого реагування, ґрунтовні знання з психолого-педагогічних дисциплін, розуміння нозологій (діагнозів), а також вміння не лише орієнтуватися в підходах, а й адаптувати та модифікувати методики відповідно до індивідуальних здібностей учнів, належним чином проводити заняття, надавати рекомендації батькам чи опікунам дитини та консультувати їх за потреби.

Досить часто під час вступу абітурієнти не повністю усвідомлюють нагальні проблеми інклюзії та специфіку роботи з дітьми, які мають труднощі в навчанні. У процесі трансформації когнітивної репрезентації під час перших практик студенти часто виявляються спантеличеними або навіть наляканими важкими ступенями порушень, з якими їм доводиться стикатися. У зв'язку з цим викладачам ЗВО може знадобитися більше часу на морально-психологічну підготовку майбутніх фахівців як до педагогічної практики, так і до подальшої повноцінної роботи за спеціальністю.

Серед сучасних підходів до професійної підготовки майбутніх учителів доцільно виокремити впровадження завдань різного рівня складності, розширення інформаційного контенту щодо специфіки різних діагнозів та опанування методик подолання труднощів у навчанні учнів. Студенти мають усвідомлювати, що для дітей різного віку варто застосовувати ігровий формат (наприклад, роботу з конструктором LEGO, що покращує мовленнєві, читацькі, графомоторні навички, розвиває дрібну моторику та креативне мислення [1]). Перспективним є також використання технологій імерсивного навчання, зокрема методів занурення за допомогою окулярів віртуальної реальності (VR), що наразі є популярною тенденцією у світовій психопедагогіці. Досить ефективними є імітаційно-ігрові технології, які допомагають як учням, так і студентам зануритися в реальну життєву ситуацію та розв’язати задану проблему.

Для того щоб навчити студентів дієвих методик, практичні заняття у ЗВО мають проводитися з використанням та модифікацією демонстраційних ігор і завдань. Підсумкове обговорення цих навчальних інструментів наприкінці заняття забезпечує запуск механізмів професійної рефлексії через особистісний досвід майбутніх педагогів.

Не менш важливим є акцентування уваги студентів на забезпеченні безпеки та ергономіки навчально-корекційного процесу. Це передбачає знання правил безпеки життєдіяльності, вміння надавати першу домедичну допомогу, а також розуміння вимог до матеріально-технічного забезпечення закладу освіти. Йдеться про облаштування адаптованих санітарних кімнат та інклюзивних санітарно-гігієнічних вузлів, специфіку меблювання класів (використання м’яких стільців, диванів, столів із м’якого пластику із заокругленими кутами), забезпечення доступу до води, наявність медичної аптечки, організацію великих ігрових і навчальних зон, наочності (плакатів, таблиць тощо) [2, с. 83–84].

Отже, під час викладання дисциплін психолого-педагогічного та корекційного циклу особливу увагу варто приділяти безпеці всіх учасників освітнього процесу (що є критично важливим в умовах воєнних дій на території України), розвитку вмінь організації інклюзивного простору та впровадженню інтерактивно-імерсивного й ігрового форматів. Проте успішна реалізація цих завдань можлива лише за умови забезпечення

безпосереднього практичного досвіду через моделювання квазіпрофесійної діяльності студентів у безпечному просторі ЗВО.

Список використаних джерел:

1. Шість цеглинок в освітньому просторі школи : метод. посіб. / упоряд. О.Рома ; The LEGO Foundation. Київ, 2018. 32 с.
2. Стеблюк С. В. Методи корекційно спрямованого навчання молодших школярів в інклюзивному освітньому середовищі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021. Вип. 75, т. 3. С. 82–86. URL: https://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/75/part_3/18.pdf (дата звернення: 16.09.2026).